

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова

05 вересня 2018 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФУТЗАЛ**

СТУПІНЬ БАКАЛАВРА

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Код та найменування спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Освітня програма Фізична культура і спорт: тренер з видів спорту

Факультет фізичної культури та спорту

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Жигadlo Геннадій Біславович, доктор філософії в галузі освіти, доцент; Богатир В'ячеслав Георгійович, викладач кафедри теорії та методики фізичної культури.

Програму схвалено на засіданні кафедри спорту

Протокол від « 27 » серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри спорту _____ (Тупеев Ю. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету фізичної культури та спорту

Протокол від « 28 » серпня 2018 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (Литвиненко О. М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від « 05 » вересня 2018 року № 2

Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Василькова Н. І.)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Футзал» складена Жигadlo Г.Б., Богатирем В. Г. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 017 Фізична культура і спорт освітньої програми : Фізична культура і спорт: тренер з видів спорту. Мова викладання – українська.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: теорія та методика викладання футзалу, оволодіння професійно-педагогічними навичками й уміннями, необхідними для проведення занять з футзалу.

Міждисциплінарні зв'язки: ТМФВ, анатомія, фізіологія людини, фізіологія спорту, гігієна.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Футзал» є формування у студентів цілісної системи знань та умінь щодо професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту на основі вивчення футзалу. Володіння навичками гри, знаннями структури гри, техніки і тактики, ігрової та змагальної діяльності, засвоєння методів навчання, необхідних для секційної роботи в школі.

2.2. Основними завданнями дисципліни «Футзал» є :

- надання майбутнім спеціалістам знань, вмінь і навичок аналізу і проведення занять з футзалу в учбовій, секційній та позакласній роботі з фізичного виховання у школі;
- навчити студентів використовувати гру в реалізації освітньої і виховної мети;
- формування у студентів потреби до зміцнення здоров'я і фізичного вдосконалення;
- фізичне та спортивне вдосконалення студентів;
- набуття необхідних знань, навичок та вмінь з основ теорії, методики організації і проведення занять з футзалу;
- вивчення правил змагань та методики суддівства змагань з футзалу.

знати:

- історію, сучасне становище та перспективи розвитку футзалу;
- техніку безпеки під час проведення занять та змагань з футзалу;
- методику навчання технічним елементам у футзалі;
- методику навчання тактичним діям у футзалі;
- системи розіграшу змагань у футзалі;
- особливості розвитку фізичних якостей у футзалі;

вміти:

- технічно вірно виконувати вправи футзалу в тренувальних та змагальних умовах, показуючи при цьому результати, що відповідають кваліфікаційним вимогам;
- складати плани-конспекти, готувати місце для проведення занять, необхідний інвентар і встаткування, проведення будь-якої частини уроку і заняття в цілому, згідно з програмою;
- організувати та проводити змагання з футзалу у загальноосвітньому навчальному закладі.

володіти:

- методикою організації й проведення футзалу.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 3. Здатність спілкуватися українською мовою (усно та письмово).

ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Навики здійснення безпечної діяльності.

Фахові:

ФК 1. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань знань про будову тіла людини та механізми життєдіяльності її організму, фізіологічні та біохімічні основи адаптації до фізичних навантажень різної спрямованості.

ФК 2. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання з теорії і методики фізичного виховання та спортивної підготовки.

ФК 3. Здатність до загальної орієнтації у застосуванні основних теоретичних положень та технологій оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

ФК 5. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базових знань з історичних закономірностей та особливостей розвитку фізичної культури і спорту.

ФК 6. Здатність використовувати різні методи та прийоми навчання, виховання та соціалізації особистості.

ФК 9. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

ФК 12. Здатність розв'язувати практичні проблеми за невизначених умов в окремих напрямках фізичної культури і спорту.

ФК 13. Здатність до ініціативності, відповідальності та навичок до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.

Програмні результати навчання:

1. Знає нормативні акти у сфері фізичної культури і спорту; підходи до забезпечення якісного виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів, технічних умов тощо; вносить рекомендації щодо введення нових чи зміни існуючих вимог до якості послуг у сфері фізичної культури і спорту.

2. Демонструє уміння планувати, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики, технології та практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб.

4. Демонструє уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснює комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизує прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

5. Демонструє готовність до освоєння нового матеріалу та вміння оцінювати себе критично; поглиблення базових знань з допомогою самоосвіти; вміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег.

6. Демонструє ефективну співпрацю в команді співробітників окремих суб'єктів сфери фізичної культури і спорту; володіє навичками оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й осмисленого вибору шляхів їх вирішення, несе відповідальність за результати своєї професійної діяльності; дотримується етичних норм ділового спілкування та поведінки.

7. Діє соціально відповідально та свідомо; приймає рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів і гуманістичних ідеалів, розуміння концепції сталого розвитку людства.

8. Виконує визначені види рухових дій для занять масовим спортом; дотримується рекомендацій щодо тривалості та інтенсивності оздоровчої рухової активності протягом тижня; веде здоровий спосіб життя та здає встановлені тести і нормативи щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України.

12. Пояснює принципи, засоби та методи фізичного виховання населення; інтерпретує теорію навчання рухових дій; описує методики розвитку рухових якостей; визначає форми організації занять у фізичному вихованні.

14. Пояснює принципи, мету, завдання, засоби та методи спортивної підготовки, обговорює особливості змагальної діяльності та організацію й проведення спортивних змагань, структуру тренувального процесу, основи відбору і орієнтації спортсменів, основи моделювання та прогнозування у підготовці спортсменів; визначає позатренувальні та позазмагальні засоби стимулювання працездатності та відновлювальних процесів.

15. Описує особливості розвитку фізичної культури і спорту в різні історичні періоди у світі та Україні; аналізує процес становлення та розвитку спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Історія зародження та розвитку футзалу в світі.

Тема 1. Історія зародження та розвитку гри футзал. Історія розвитку гри футзал у світі. Етапи розвитку футзалу. Історія розвитку гри футзал в Україні. Розвиток сучасного футзалу.

Тема 2. Фізична підготовка у футзалі. Загальна фізична підготовка у футзалі. Розвиток фізичних якостей у футзалі. Розвиток швидкості, спритності, гнучкості.

Кредит 2. Технічна підготовка у футзалі.

Тема 3. Технічна підготовка у футзалі. Аналіз техніки та методика навчання стійкам та переміщенням у футзалі. Техніка володіння м'ячем (аналіз техніки та методика навчання ударам по м'ячу, зупинкам м'яча, веденню м'яча, фінтам). Аналіз техніки та методика навчання відбору м'яча. Аналіз техніки та методика навчання техніки гри воротаря.

Кредит 3. Тактика нападу у футзалі.

Тема 4. Тактика нападу гри футзал. Аналіз та методика навчання індивідуальним діям в нападі у футзалі. Аналіз та методика навчання груповим діям в нападі у футзалі. Аналіз та методика навчання командним діям в нападі у футзалі.

Кредит 4. Тактика захисту у футзалі.

Тема 5. Тактика захисту гри футзал. Аналіз та методика навчання індивідуальним діям в захисті у футзалі. Аналіз та методика навчання груповим діям в захисті у футзалі. Аналіз та методика навчання командним діям в захисті у футзалі.

Кредит 5. Організація і проведення змагань з футзалу.

Тема 6. Організація і проведення змагань з футзалу. Види змагань. Положення про змагання. Системи розіграшу. Виявлення переможців змагань. Правила проведення змагань з футзалу. Суддівство.

Кредит 6. Планування роботи з футзалу.

Тема 7. Планування та звітність учбової роботи з футзалу. Види планування. Планування учбової роботи в школі. План-конспект уроку з футзалу в школі. Звітність учбової роботи в школі.

3. Рекомендована література

Базова

1. Жигадло Г.Б. Футбол, міні-футбол та методика його викладання: навчально-методичний посібник/За ред. Г.Б. Жигадла. – Миколаїв: 2013. - 303 с.
2. Вихров К.Л. Футбол в школі: учебно-методическое пособие. – К.: Рад. шк., 1990.
3. Левчук В. Є. Міні-футбол : вправи, ігри, стандарти : метод, посіб. / В. Є. Левчук. — Л.: Укр. технології, 2006. — 116 с.
4. Спортивні ігри. Підручник для факультетів фізичного виховання, вчителів і тренерів. / Під ред. А.В.Івойлова, А.В.Титаря. - Харків, " Основа", 1993. - 216 с, ил.
5. Соломонко В. В., Лисенчук Г. А., Соломонко О. В. Футбол. – К.: Олімпійська література, 1997.
6. Спортивные игры: Техника, тактика, методика обучения: Учеб. Для студентов высших учебных заведений / Ю.Д. Железняк, Ю.М. Портнов, В.П. Савин, А.В. Лексаков; Под ред. Ю.Д. Железняка, Ю.М. Портнова. - М.: Издательский центр «Академия», 2002. - 520 с.

Допоміжна

1. Жигадло Г.Б., Богатир В.Г., Вертелецький О.І. – Тактика футболу. – Миколаїв, 2011, 56
2. Жигадло Г.Б., Богатир В.Г., Вертелецький О.І. - Техніка футболу. – Миколаїв, 2010. – 60 с.
3. Зеленцов А.М. Тактика и стратегия в футболе. –К. Здоровье, 1989 г. с.
4. Легкий, Левко Михайлович. Історія світового футболу: енциклопедичний довідник. – Т.: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 576 С.
5. Матвеев Л. П. Теория и методика физической культуры: Учебник для институтов физической культуры. - М.: Физкультура и спорт, 1991.
6. Николаевскому футболу исполняется 100 лет // Южная правда. – 2009. – С. 3.
7. Соломонко В. В. Футбол: [підручник для студ. вузів фіз. виховання і спорту]/ В. В. Соломонко, Г. А. Лисенчук, О. В. Соломонко.–К. : Олімпійська література, 1997.–288 с.
8. «Шляхи удосконалення влучності ударів в футболі.» Жигадло Г.Б., Богатир В.Г., Кучеренко С.В., Казаков Д.О. Масова фізична культура і спорт: перспективи, досвід, нові технології. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. - Миколаїв: МДУ, 2003. – 154с.
9. Жигадло Г. Б. Вплив навантаження у тренуванні на підвищення функціональних можливостей організму гравців у футзалі / Г. Б. Жигадло // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : збірник наукових праць. — Вінниця, 2006, —559с.
10. Жигадло Г. Б. Завдання, схема і побудова навчально-тренувального заняття у футзалі / Г. Б. Жигадло, В. Г. Богатир, О. І. Вертелецький // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць / редкол. : Козлова (голова) та ін. — Вип. 5. — Вінниця : Вінниця, 2004. —543 с.

11. Лисенчук Г. А. Тактика футболу / Г. А. Лисенчук, В. Г. Лоос, В. Г. Догадайло. — К., 1991. — 88 с.
12. Історія розвитку міні-футболу (футзалу) в Україні у період з 1996 по 2000 рр. // Фізичне виховання: минуле і сучасність : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. — Полтава, 2011. — 364 с.

Інформаційні ресурси

1. [youtube.com>watch?v=Ru3otkyTXPU](https://www.youtube.com/watch?v=Ru3otkyTXPU)
2. [youtube.com>watch?v=qUHGm3AZWJ8](https://www.youtube.com/watch?v=qUHGm3AZWJ8)
3. [youtube.com>user/OnlineSchoolFootball](https://www.youtube.com/user/OnlineSchoolFootball)
4. [youtube.com>watch?v=qDpN3wEoVeU](https://www.youtube.com/watch?v=qDpN3wEoVeU)
5. <http://footbik.com.ua/obuchenie/gollandskaya-metodika-obucheniya-futbolu/>
6. <http://footballcoach-11.blogspot.com/2014/04/6-9.html>
7. <http://festival.1september.ru/articles/608407/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання:

Діагностичний розділ визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності студентів і включає в себе ряд підрозділів:

- а) контроль засвоєння *теоретичних знань*;
- б) контроль рівня та динаміки *загальної фізичної підготовленості* студентів (виконання контрольних тестів загально-фізичної підготовки на результат);
- в) контроль рівня та динаміки *спеціальної фізичної підготовленості* студентів (виконання контрольних вправ спеціально-фізичної підготовки на результат);
- г) контроль рівня *засвоєння техніки* цілісної вправи у рухливих іграх та її складових частин;
- д) контроль рівня *інтегральної підготовленості* студента;
- е) контроль засвоєння *професійних навичок* (проведення на оцінку окремих загально розвиваючих вправ, підготовчої частини, окремих задач та цілісного навчально-тренувального заняття з футзалу для різних вікових груп);
- ж) контроль засвоєння *суддівських навичок* (організація та проведення змагань, методика суддівства).

Оцінка рівня теоретичних знань здійснюється за допомогою:

1. а) аналізу проведення студентом окремих загально розвиваючих вправ, підготовчої частини, окремих завдань основної частини уроку з футзалу;
- б) вирішення завдань науково-дослідницького характеру за отриманою темою індивідуально-наукового дослідного завдання.

Оцінка рівня та динаміки загальної фізичної підготовленості студентів здійснюється за допомогою практичного виконання вправ загально-фізичної підготовки, рекомендованих для футзалу. Показаний результат має свідчити про наявний рівень розвитку основних рухових якостей та дозволити простежити його динаміку на протязі навчання.

Оцінка рівня та динаміки спеціальної фізичної підготовленості студентів здійснюється за допомогою практичного виконання спеціальних вправ, рекомендованих при проведенні футзалу. Показаний результат має свідчити про наявний рівень розвитку спеціальної підготовленості та дозволити простежити її динаміку на протязі навчання.

Оцінка рівня інтегральної підготовленості студента здійснюється через участь студента у змаганнях з футзалу.

Оцінка рівня професійної підготовленості студента здійснюється за допомогою підготовки план-конспектів та проведення уроку з футзалу для молодшого, середнього та старшого шкільного віку, окремих загально-розвиваючих та спеціальних вправ.

Критерії оцінювання розробляються вчителем в залежності від складності завдання.

Оцінка засвоєння суддівських навичок здійснюється за допомогою:

- а) виконання обов'язків судді з футзалу під час занять та в позаурочний час;
- б) організації та проведення змагань серед учнів ЗОШ;

Критерії оцінювання суддівства та організації змагань розробляються викладачем з урахуванням суддівської посади студента та масштабу змагань.

100% балів студенти накопичують на заняттях та під час поточного і підсумкового контролю, що регламентується робочою програмою викладача.